

“Θερμὸς Διασώτης, ὡς ἀρμόζει εἰς Γάλλον, τῆς ἐν παντὶ ἐκδηλουμένης ἐνεργείας τοῦ κράτους συνωκειώσῃν οὐχ ἤττον ὀλίγον κατ’ ὀλίγον μετὰ τῆς ιδέας τῶν ἰδιωτικῶν ἐνεργειῶν, αἵτινες εἰσὶν ἀπλούστεραι καὶ ἤττον γιγαντιαῖαι, ἀλλ’ ἀφ’ ἐτέρου μᾶλλον ἀτομικαὶ καὶ μᾶλλον αὐτόρμητοι. Εἶπον κατ’ ἑμαυτὸν ὅτι ὁ πολιτισμὸς ἔχει πιθανῶς πολλὰς καὶ ποικίλας μορφὰς, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀνωτέρας τοῦ κράτους μορφῆς, καὶ ὅτι διὰ τὰ νέα ἢ ἀναγεννώμενα ἔθνη τὸ σπουδαιότερον εἶναι νὰ προοδεύωσιν, ἀδιάφορον τὸ πῶς. “Ὅ,τι συνετέλεσε νὰ με θεραπεύσῃ ἐκ τῶν προλήψεών μου τούτων εἶναι ἡ ἰδέα ὅτι οἱ Ἕλληνες, κατ’ ἃ εἶδον, ἀγαπῶσι τὴν ἑαυτῶν πατρίδα ὡς ἡμεῖς, καίτοι δὲν συγχέουσιν αὐτὴν, ὡς ἡμεῖς, μετὰ τοῦ κράτους.

“Τὸ “Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον” τοῦτο ἔχει τὸ καλόν, ὅτι παριστᾷ τὴν εἰκόνα τῆς γονίμου ταύτης ἐνεργείας.”

Πᾶν ὅ, τι ὑφ’ Ἑλλήνων γίνεται ἐν τῷ πέραν τῆς Ἑλλάδος κόσμῳ ἐνδεικτικὸν τῆς ζωηρότητος καὶ τῆς καλῆς ποιότητος τοῦ ἔθνικοῦ ἡμῶν βίου οὐσιωδῶς συντελεῖ καὶ εἰς τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος καὶ εἰς τὴν ἐξάλειψιν ἐπιπολαζουσῶν ἔτι ἐνιαχοῦ μεμψιμοίρων περὶ ἡμῶν ἰδεῶν. Ὅταν ἔθνος τινὸς ὁ ἀκμὴν βίος φέρει στοιχεῖα τῆς ἱστορίας του, καὶ δὲν φαίνεται αὐτὸ ἐκφυλισθὲν τῆς ἀρχαίας του εὐγενείας, ἂν εἶχε τοιαύτην, εἶναι ὡς υἱὸς νεαρὸς, οὔτινος ἡ τελείωσις ἐν ταῖς πατρικαῖς ἀρεταῖς εἶναι χρόνου μόνον ζήτημα. Χρόνου μόνον ζήτημα εἶναι ἡ τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἔθνους ἡμῶν τελείωσις, ὅταν ἕκαστος τῶν δυναμένων Ἑλλήνων καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ὅπου γῆς καὶ ἂν ᾖ,

ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν πρὸς τὸ ἴδιον καὶ τὸ ἐθνικὸν ἔτι συμφέρον. Τοῦτο ποιεῖ φιλογενῶς τὸ ἐπ' αὐτῷ ἐν Παρισίοις παροικῶν ὁ Κ. Μαρίνος Π. Βρετός, ἐκδίδων τακτικῶς πρὸς τὰ τέλη ἐκάστου ἔτους Ἑμερολόγιον τοῦ ἐπιόντος. Τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῦτο φέρει τὸ ὄνομα Ἑμερολόγιον, διότι αἱ πρῶται δέκα αὐτοῦ σελίδες ἐκ τῶν 400 καὶ ἐπέκεινα, ἐξ ὧν συνίσταται τὸ βιβλίον, περιέχουσι τοὺς μῆνας μετὰ σημειώσεων τίνος ἢ τίνων τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἁγίων ἢ μνήμη ἐπιτελεῖται κατ' ἐκάστην τῶν ἡμερῶν, τὰς φάσεις τῆς Σελήνης, τὸ μέγεθος τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν καὶ εἴ τι ἄλλο κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ τὸν τύπον τῶν λοιπῶν ἡμερολογίων. Αἱ ὑπόλοιποι δὲ σελίδες δὲν εἶναι ἡμερολόγιον, ἀλλὰ κυρίως εἶπεν ἀνθολόγιον διατριβῶν ποικίλων, περιέργων, ψυχαγωγικῶν καὶ διδακτικῶν, καλῶς δυναμένων νὰ εἰκονίζωσιν ἐν μικρῷ τὴν κατάστασιν τῆς συγχρόνου ἐλληνικῆς γραμματολογίας. Ὅπως δὲ ἐν τῇ φυσικῇ ἀνθόδεσμῃ παρεντίθενται καὶ φυλλάρια ἄοσμα χάριν ποικιλίας μόνον τοῦ ὅλου καὶ ἐπιδείξεως λαμπροτέρας τῶν σὺν αὐτοῖς συνειρμολογημένων ἀνθῶν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Βρεταίῳ τούτῳ ἀνθολογίῳ μεταξὺ τῶν εἴτε διὰ τὴν καλλιτεχνίαν των, εἴτε διὰ τὴν κατ' οὐσίαν ἀξιολογότητά των σπουδαίων διατριβῶν, παρενείρονται καὶ Κόρεςσι καὶ Καλλιρρόαι τῆς ἡμῶν γραφίδος καὶ λυπρᾶς φαντασίας, ὑπηρετούσης τὴν ἐκ προκαταλήψεως ἀξίωσιν τοῦ ἐκδότου Κ. Βρετοῦ, καὶ ἄλλα ἴσως τοιαῦτα πομφολυγώδη κατασκευάσματα. Φαίνεται δ' ἐκ τούτου ὅτι τελειοποιεῖται ὁ τοῦ Αἰσώπου μῦθος, διότι οὐ μόνον, κατ' ἐκεῖνον, εἰς τὰς ἐριδας τῶν μηλεῶν καὶ τῶν ροιῶν παρεμβαίνουσιν αἱ βάτοι, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς χοροὺς καὶ τὰς ἀντιχορίας αὐτῶν.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ δημοσιεύσωμεν ὑπὲρ τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου τοῦ Κ. Βρετοῦ. Τὰ κατ' ἕκαστα τῶν περιεχομένων τοῦ βιβλίου, τὸν κατάλογον τῶν προσωπογραφιῶν καὶ σκηνογραφιῶν δι' ὧν κοσμεῖται αὐτὸ καὶ πᾶσαν ἄλλην περί τε τῆς οὐσίας καὶ τοῦ τύπου καὶ τοῦ σχήματος αὐτοῦ λεπτομέρειαν δημοσιεύουσι συχνὰ πολλάι τῶν παρ' ἡμῖν ἐφημερίδων, ἐξ ὧν γνωρίζει ἤδη ταῦτα ὁ ἀναγνώστης. Καὶ ξένα δὲ σπουδαῖα ἐφημερίδες ἀσμένως εὐλογήσασαι τὸ προκείμενον Ἡμερολόγιον, ἀπέδειξαν ὅτι δὲν θεωροῦσιν ἀνάξιον προσοχῆς τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ Κ. Βρετοῦ, κατ' ὅσον μάλιστα αἱ ἐφημερίδες ἐκεῖναι δὲν ἔχουσι τὴν ἀλλαχοῦ ἐπικρατοῦσαν εὐκολίαν νὰ καταχωρίζωσιν εἰς τὰς στήλας των ὅ, τι χρησιμεύει μόνον νὰ πληροῖ αὐτὰς ἵνα μὴ διανέμηται ἄγραφος χάρτης.

Κατὰ ταῦτα πᾶς ὑποστηρίζων ὅπως δήποτε τὸν Κ. Βρετὸν εἰς τὸ ἔργον του θαρρόντως δύναται νὰ πιστεύῃ ὅτι ὑπηρετεῖ ἔθνικὸν συμφέρον, συντελεῖ εἰς τὸ νὰ φαινόμεθα καὶ οὕτω τοῖς πᾶσιν ὅτι ἔχομεν πνοὴν ζωῆς.